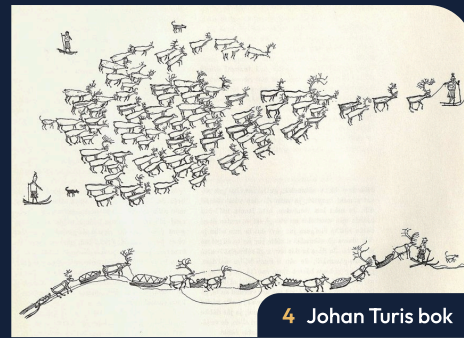

18 Tomtebobarnen

17 Målningarna till templet

4 Johan Turis bok

19 Stockholms stadshus

86 Göta kanal

71 Falu koppargruva

Samhällskunskap, historia och svenska · Åk 7 till gymnasiet

Vems Sverige syns i kulturkanonen?

Ert uppdrag

Kulturkanonen är en lista med 100 verk och händelser som har format Sverige. Ta reda på vem som syns i den, och vem som inte gör det.

Namn

Klass

Steg 1 Gissa och ta ställning

Enskilt · 5 min

a Gissa. Hur många av de 100 posterna i kanonen har en kvinna som upphov? **Ringa in.**

Färre än 10

10 till 25

26 till 50

Fler än 50

b Ta ställning. Vad tycker du om påståendet? Det finns inget rätt svar. **Ringa in.**

Kulturkanonen visar ett Sverige som alla kan känna igen sig i.

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Vet inte

Jag tycker det eftersom ...

Ledtrådar

1. Det gör inget om du gissar fel.
2. Tänk på kanonen som en lista över det viktigaste i Sveriges historia. Känner du igen dig i den?

Meningsbank

Jag tror att ...

Jag håller med eftersom ...

Jag håller inte med eftersom ...

1 Gissa

2 Kom det med?

3 100 rutor

4 Ett verk

5 Rösterna

6 Innan du går

I par
12 min

Steg 2 · Parblad · Framsidan

Kom det med?

Er uppgift

Vilka sju kom med i kulturkanonen?

- 1 **Läs** ett kort i taget.
- 2 **Ringa in** Kom med eller Kom inte med på varje kort. Gissa, det gör inget om ni gissar fel.
- 3 **Vänta** på svaret. **Svara** sedan på fråga 1 på baksidan.

Pippi Långstrump

Astrid Lindgren · 1945

Barnbok om världens starkaste flicka, som bor ensam.

Kom med

Kom inte med

Waterloo

ABBA · 1974

Låten som vann Eurovision.

Kom med

Kom inte med

Muittalus sámid birra

Johan Turi · 1910

Den första boken om samers liv skriven av en same.

Kom med

Kom inte med

Minecraft

Markus Persson · 2009

Datorspel där man bygger världar av block.

Kom med

Kom inte med

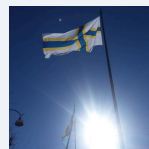
Målningarna till templet

Hilma af Klint · 1906–1915

Abstrakta målningar, innan nästan någon annan målade så.

Kom med

Kom inte med

Asfaltblomman

Antti Jalava · 1980

Roman om att förlora sitt modersmål.

Kom med

Kom inte med

Katitzi

Katarina Taikon · 1969

Barnbok om en romsk flicka i Sverige på 1930-talet.

Kom med

Kom inte med

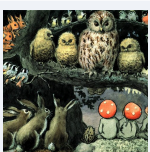
Nils Holgerssons underbara resa

Selma Lagerlöf · 1906

Skolbok där en pojke flyger över Sverige på en gås.

Kom med

Kom inte med

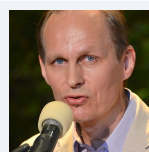
Tomtebobarnen

Elsa Beskow · 1910

Bilderbok om tomtebarn som bor under en gran.

Kom med

Kom inte med

Populärmusik från Vittula

Mikael Niemi · 2000

Roman om att växa upp i Tornedalen.

Kom med

Kom inte med

Det sjunde inseglet

Ingmar Bergman · 1957

Film där en riddare spelar schack med döden.

Kom med

Kom inte med

Vasaloppet

IFK Mora · 1922

Skidlopp på 90 kilometer från Sälen till Mora.

Kom med

Kom inte med

Ledtrådar

Meningsbank

2
KOM
DET
MED?

1 Varför kom de inte med? Titta på korten i Kom inte med. Hitta två olika skäl.

De kom inte med eftersom ...

Steg 3 • Parblad • Baksidan

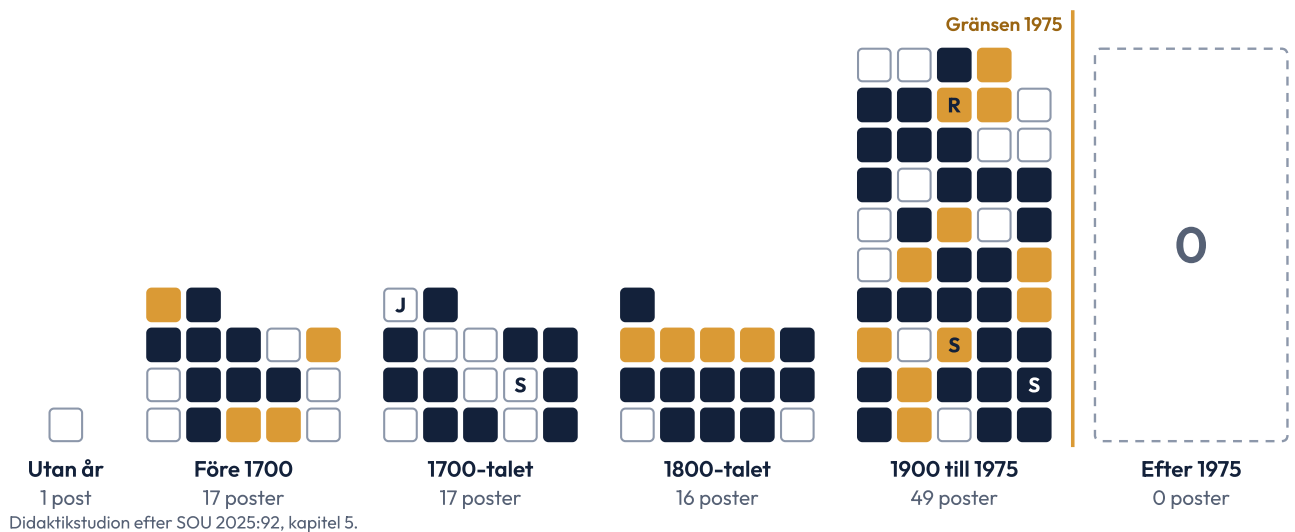
Kanonen i 100 rutor

Varje ruta är en av de 100 posterna i kanonen, sorterad efter när den skapades.

☐ Minst en kvinna är upphov ☒ Bara män ☐ Ingen namngiven person: riksdagen, staten eller okänd

S samer R romer J judar

2 Vad syns mest i kanonen?

Mest syns ...

3 Vem eller vad syns lite eller inte alls?

Lite syns ...

Ledtrådar

1. Räkna de gula rutorna.
2. Titta på spalten längst till höger.

Meningsbank

Mest syns ...

Lite syns ...

Inte alls syns ...

Steg 4 • Grupplad A • Framsidan

1945 Pippi Långstrump

Astrid Lindgren

Grupp om fyra
15 min

Er uppgift

Vems Sverige syns i ert verk?

- 1 Läs texten högt i gruppen, ett stycke var.
- 2 Svara på fråga 1.
- 3 Svara på fråga 2.

I kanonen

Nummer 6

Kommittén valde verket.

Pippi är nio år. Hon bor ensam med en apa och en häst. Hon är jättestark och har mycket pengar. Hon klarar sig utan vuxna.

Två poliser vill ta Pippi till ett barnhem. Pippi leker med dem. Till slut bär hon ut poliserna. Hon får bo kvar.

Många läste boken. Men en professor tyckte att Pippi var en dålig förebild.

I kanonen. Boken ändrade hur man ser på barn, säger kommittén.

Poliser är det bästa jag vet. Näst rabarberkräm.

Pippi när poliserna kommer. Citat ur boken.

barnhem ett hem där barn bor utan sina föräldrar

Sammanfattning och citat: Didaktikstudion efter Astrid Lindgren AB. Fotot: Tine Burnäs 1953, fri från upphovsrätt.

- 1 Vad får man veta om att leva i Sverige genom verket? Ge en detalj ur texten.

Verket visar att ... Det syns i ...

- 2 Verket finns i kanonen. Vems liv får många då veta mer om?

Eftersom verket finns med, syns ...

Ledtrådar

1. Läs stycket om verket först. Vems liv handlar det om?
2. Läs sedan stycket som börjar med I kanonen eller Inte i kanonen.

Meningsbank

Verket handlar om ...

Det syns i att ...

Om verket saknas, syns inte ...

Grupp om fyra
12 min

Steg 5 • Gruppblad A • Baksidan

Rösterna

Er uppgift

Tänk på ert verk. Håller ni med rösten?

- 1 Läs en röst i taget.
- 2 Ringa in om ni håller med rösten. Tänk på ert verk.
- 3 Skriv gruppens svar i fråga 3. Det läser ni upp.

Röst 1

Kommittén

”en gemensam referensram för både nya och etablerade medborgare”

Kommittén valde 100 verk och händelser. Ledorden är bildning, gemenskap och inkludering. Allt skulle vara minst 50 år gammalt, för att man ska kunna se vad som har betydelse över tid.

SOU 2025:92 En kulturkanon för Sverige, sammanfattningen och avsnitt 5.1, september 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 2

Regeringen

”Att ge barn och unga likvärdig tillgång till kulturell bildning stärker möjligheterna att ta plats i samhället och göra sin röst hörd.”

Utbildningsminister Simona Mohamsson. Regeringen gav Skolverket i uppdrag att föreslå hur kanonen kan användas i skolan.

Regeringen, pressmeddelande 27 april 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 3

Sverigefinländarnas delegation

”en stor del av de nationella minoriteternas kultur samt det mångkulturella Sverige, lämnades utanför.”

Delegationen säger nej till kanonen. Den menar att 50-årsgränsen stänger ute minoriteterna, och att dialogen med kommittén slutade i en djup förtroendeklyfta.

Sverigefinländarnas delegation, remissvar 7 januari 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 4

Skolverket

”Portalen kan utgöra en inspiration och resurs för lärare och elever”

Skolverket är positivt till en webbplats om kanonen. Men myndigheten säger nej till att skriva in verk ur kanonen som obligatoriskt innehåll i skolans kursplaner. Urvalet gjordes inte för skolan.

Skolverket, yttrande 16 december 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Läs upp för klassen

3 Vems Sverige syns i kulturkanonen?

Använd ert verk och en röst.

I kanonen syns ... Vårt verk visar att ...

Ledtrådar

1. Börja med det ni skrev i fråga 2.
2. Välj den röst ni höll mest med.

Meningsbank

I kanonen syns mest ...

Vårt verk visar att ...

Vi håller med ... eftersom

Steg 4 • Gruppblad B • Framsidan

1969 Katitzi

Katarina Taikon

Grupp om fyra
15 min

Er uppgift

Vems Sverige syns i ert verk?

- 1 Läs texten högt i gruppen, ett stycke var.
- 2 Svara på fråga 1.
- 3 Svara på fråga 2.

I kanonen

Nummer 8

Kommittén valde verket.

Katitzi är en romsk flicka. Hon bor i Sverige på 1930- och 40-talen. Familjen måste ofta flytta.

Katitzi och hennes syster vill gå i skolan. Rektorn säger nej. Han säger att andra föräldrar inte vill ha romska barn i skolan.

Katarina Taikon skrev om sin egen barndom. Hon kämpade för att romska barn skulle få gå i skolan.

I kanonen. Kommittén valde boken för att romers liv ska synas.

romer en av Sveriges fem nationella minoriteter

Sammanfattning: Didaktikstudion efter Natur & Kultur och Stockholmskällan. Fotot: Ekholm, Aftonbladet 1963, CC BY 4.0.

- 1 Vad får man veta om att leva i Sverige genom verket? Ge en detalj ur texten.

Verket visar att ... Det syns i ...

- 2 Verket finns i kanonen. Vems liv får många då veta mer om?

Eftersom verket finns med, syns ...

Ledtrådar

1. Läs stycket om verket först. Vems liv handlar det om?
2. Läs sedan stycket som börjar med I kanonen eller Inte i kanonen.

Meningsbank

Verket handlar om ...

Det syns i att ...

Om verket saknas, syns inte ...

Grupp om fyra
12 min

Steg 5 • Gruppblad B • Baksidan

Rösterna

Er uppgift

Tänk på ert verk. Håller ni med rösten?

- 1 Läs en röst i taget.
- 2 Ringa in om ni håller med rösten. Tänk på ert verk.
- 3 Skriv gruppens svar i fråga 3. Det läser ni upp.

Röst 1

Kommittén

"en gemensam referensram för både nya och etablerade medborgare"

Kommittén valde 100 verk och händelser. Ledorden är bildning, gemenskap och inkludering. Allt skulle vara minst 50 år gammalt, för att man ska kunna se vad som har betydelse över tid.

SOU 2025:92 En kulturkanon för Sverige, sammanfattningen och avsnitt 5.1, september 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 2

Regeringen

"Att ge barn och unga likvärdig tillgång till kulturell bildning stärker möjligheterna att ta plats i samhället och göra sin röst hörd."

Utbildningsminister Simona Mohamsson. Regeringen gav Skolverket i uppdrag att föreslå hur kanonen kan användas i skolan.

Regeringen, pressmeddelande 27 april 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 3

Sverigefinländarnas delegation

"en stor del av de nationella minoriteternas kultur samt det mångkulturella Sverige, lämnades utanför."

Delegationen säger nej till kanonen. Den menar att 50-årsgränsen stänger ute minoriteterna, och att dialogen med kommittén slutade i en djup förtroendeklyfta.

Sverigefinländarnas delegation, remissvar 7 januari 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 4

Skolverket

"Portalen kan utgöra en inspiration och resurs för lärare och elever"

Skolverket är positivt till en webbplats om kanonen. Men myndigheten säger nej till att skriva in verk ur kanonen som obligatoriskt innehåll i skolans kursplaner. Urvalet gjordes inte för skolan.

Skolverket, yttrande 16 december 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Läs upp för klassen

3 Vems Sverige syns i kulturkanonen?

Använd ert verk och en röst.

I kanonen syns ... Vårt verk visar att ...

Ledtrådar

1. Börja med det ni skrev i fråga 2.
2. Välj den röst ni höll mest med.

Meningsbank

I kanonen syns mest ...

Vårt verk visar att ...

Vi håller med ... eftersom

Steg 4 • Gruppblad C • Framsidan

1980 Asfaltblomman

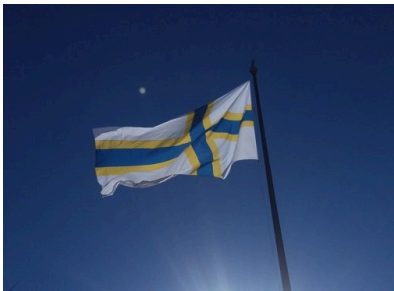
Antti Jalava

Grupp om fyra
15 min

Er uppgift

Vems Sverige syns i ert verk?

- 1 Läs texten högt i gruppen, ett stycke var.
- 2 Svara på fråga 1.
- 3 Svara på fråga 2.

Inte i kanonen

För nytt

Verket kom efter 1975.

Erkki vill bli författare. Boken handlar om att tappa sitt första språk och att försöka hitta tillbaka.

Antti Jalava kom från Finland till Stockholm när han var tio år. Han skrev på svenska. Många finländare flyttade till Sverige för att arbeta.

Inte i kanonen. Boken kom 1980. Det är för sent för kanonen.

Sverigefinländarnas delegation skriver i sitt remissvar i januari 2026 att 50-årsgränsen ledde till att "en stor del av de nationella minoriteternas kultur samt det mångkulturella Sverige, lämnades utanför".

sverigefinnar en av Sveriges fem nationella minoriteter **modersmål** det första språket man lär sig

Sammanfattning: Didaktikstudion efter SVT 2025 och Sverigefinländarnas delegation. Fotot: Västgöten 2017, CC BY-SA 4.0.

- 1 Vad får man veta om att leva i Sverige genom verket? Ge en detalj ur texten.

Verket visar att ... Det syns i ...

- 2 Verket finns inte i kanonen. Vems liv syns då mindre?

Eftersom verket saknas, syns ...

Ledtrådar

1. Läs stycket om verket först. Vems liv handlar det om?
2. Läs sedan stycket som börjar med I kanonen eller Inte i kanonen.

Meningsbank

Verket handlar om ...

Det syns i att ...

Om verket saknas, syns inte ...

Grupp om fyra
12 min

Steg 5 • Gruppblad C • Baksidan

Rösterna

Er uppgift

Tänk på ert verk. Håller ni med rösten?

- 1 Läs en röst i taget.
- 2 Ringa in om ni håller med rösten. Tänk på ert verk.
- 3 Skriv gruppens svar i fråga 3. Det läser ni upp.

Röst 1

Kommittén

”en gemensam referensram för både nya och etablerade medborgare”

Kommittén valde 100 verk och händelser. Ledorden är bildning, gemenskap och inkludering. Allt skulle vara minst 50 år gammalt, för att man ska kunna se vad som har betydelse över tid.

SOU 2025:92 En kulturkanon för Sverige, sammanfattningen och avsnitt 5.1, september 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 2

Regeringen

”Att ge barn och unga likvärdig tillgång till kulturell bildning stärker möjligheterna att ta plats i samhället och göra sin röst hörd.”

Utbildningsminister Simona Mohamsson. Regeringen gav Skolverket i uppdrag att föreslå hur kanonen kan användas i skolan.

Regeringen, pressmeddelande 27 april 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 3

Sverigefinländarnas delegation

”en stor del av de nationella minoriteternas kultur samt det mångkulturella Sverige, lämnades utanför.”

Delegationen säger nej till kanonen. Den menar att 50-årsgränsen stänger ute minoriteterna, och att dialogen med kommittén slutade i en djup förtroendeklyfta.

Sverigefinländarnas delegation, remissvar 7 januari 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 4

Skolverket

”Portalen kan utgöra en inspiration och resurs för lärare och elever”

Skolverket är positivt till en webbplats om kanonen. Men myndigheten säger nej till att skriva in verk ur kanonen som obligatoriskt innehåll i skolans kursplaner. Urvalet gjordes inte för skolan.

Skolverket, yttrande 16 december 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Läs upp för klassen

3 Vems Sverige syns i kulturkanonen?

Använd ert verk och en röst.

I kanonen syns ... Vårt verk visar att ...

Ledtrådar

1. Börja med det ni skrev i fråga 2.
2. Välj den röst ni höll mest med.

Meningsbank

I kanonen syns mest ...

Vårt verk visar att ...

Vi håller med ... eftersom

2000 Populärmusik från Vittula

Mikael Niemi

Grupp om fyra
15 min

Er uppgift

Vems Sverige syns i ert verk?

- 1 Läs texten högt i gruppen, ett stycke var.
- 2 Svara på fråga 1.
- 3 Svara på fråga 2.

Inte i kanonen

För nytt

Verket kom efter 1975.

Matti bor i Pajala i Tornedalen på 1960- och 70-talen. Han och Niila vill bli rockstjärnor. Många i byn talar meänkieli och finska.

Boken är rolig. Den fick ett stort pris och blev film.

Inte i kanonen. Boken kom 2000. Det är för sent för kanonen.

Svenska tornedalingars riksförbund skriver i sitt remissvar i januari 2026 att de är mycket kritiska till att folkgruppen "helt har osynliggjorts". De skriver att meänkieli fick ett skriftspråk sent och att finska länge var förbjudet i skolorna i Tornedalen.

meänkieli tornedalingarnas språk, ett av Sveriges minoritetsspråk **tornedalingar** en av Sveriges fem nationella minoriteter

Sammanfattning: Didaktikstudion. Fotot: Frankie Fouganthin 2013, CC BY-SA 3.0.

- 1 Vad får man veta om att leva i Sverige genom verket? Ge en detalj ur texten.

Verket visar att ... Det syns i ...

- 2 Verket finns inte i kanonen. Vems liv syns då mindre?

Eftersom verket saknas, syns ...

Ledtrådar

1. Läs stycket om verket först. Vems liv handlar det om?
2. Läs sedan stycket som börjar med I kanonen eller Inte i kanonen.

Meningsbank

Verket handlar om ...

Det syns i att ...

Om verket saknas, syns inte ...

Grupp om fyra
12 min

Steg 5 • Gruppblad D • Baksidan

Rösterna

Er uppgift

Tänk på ert verk. Håller ni med rösten?

- 1 Läs en röst i taget.
- 2 Ringa in om ni håller med rösten. Tänk på ert verk.
- 3 Skriv gruppens svar i fråga 3. Det läser ni upp.

Röst 1

Kommittén

"en gemensam referensram för både nya och etablerade medborgare"

Kommittén valde 100 verk och händelser. Ledorden är bildning, gemenskap och inkludering. Allt skulle vara minst 50 år gammalt, för att man ska kunna se vad som har betydelse över tid.

SOU 2025:92 En kulturkanon för Sverige, sammanfattningen och avsnitt 5.1, september 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 2

Regeringen

"Att ge barn och unga likvärdig tillgång till kulturell bildning stärker möjligheterna att ta plats i samhället och göra sin röst hörd."

Utbildningsminister Simona Mohamsson. Regeringen gav Skolverket i uppdrag att föreslå hur kanonen kan användas i skolan.

Regeringen, pressmeddelande 27 april 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 3

Sverigefinländarnas delegation

"en stor del av de nationella minoriteternas kultur samt det mångkulturella Sverige, lämnades utanför."

Delegationen säger nej till kanonen. Den menar att 50-årsgränsen stänger ute minoriteterna, och att dialogen med kommittén slutade i en djup förtroendeklyfta.

Sverigefinländarnas delegation, remissvar 7 januari 2026

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Röst 4

Skolverket

"Portalen kan utgöra en inspiration och resurs för lärare och elever"

Skolverket är positivt till en webbplats om kanonen. Men myndigheten säger nej till att skriva in verk ur kanonen som obligatoriskt innehåll i skolans kursplaner. Urvalet gjordes inte för skolan.

Skolverket, yttrande 16 december 2025

Håller med

Håller delvis med

Håller inte med

Läs upp för klassen

3 Vems Sverige syns i kulturkanonen?

Använd ert verk och en röst.

I kanonen syns ... Vårt verk visar att ...

Ledtrådar

1. Börja med det ni skrev i fråga 2.
2. Välj den röst ni höll mest med.

Meningsbank

I kanonen syns mest ...

Vårt verk visar att ...

Vi håller med ... eftersom

Steg 6 • Innan du går

Enskilt, sedan helklass
8 min

Ta ställning igen

Kulturkanonen visar ett Sverige som alla kan känna igen sig i. **Ringa in.**

Håller med Håller delvis med Håller inte med Vet inte

Jämfört med steg 1 har jag Valt samma Ändrat mig

Vad fick dig att stå kvar eller ändra dig?

Jag ...

Exit ticket • Svara på lektionens fråga

Vems Sverige syns i kulturkanonen?

1

Det som syns mest

Vad syns mest i kanonen? Använd en siffra från bilden med 100 rutor.

I kanonen syns mest ...

2

Det som syns mindre

Vem eller vad syns lite eller inte alls? Ge ett exempel.

Mindre syns ...

3

Spelar det roll?

Vad händer när någon inte syns? Använd ett verk eller en röst.

Det spelar roll eftersom ...

Lämna bladet till läraren

Har du med allt?

☐ En siffra från bilden med 100 rutor.

☐ Ett verk eller en röst från lektionen.

Ledtrådar

1. Titta på bilden med 100 rutor på parbladet.
2. Titta på gruppbladet: verket och rösterna.

Meningsbank

I kanonen syns mest ...

Mindre syns ..., till exempel ...

Det spelar roll eftersom ...

Det spelar ingen stor roll eftersom ...